

بررسی ارتباط مؤلفه های حاکمیت شرکتی و کارایی سود بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

غلامرضا محمودی^۱، عبدالرضا اسعدی^۲

۱-دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی نیشابور، مشهد، ایران

۲-عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی نیشابور، مشهد، ایران

نویسنده مسئول:

غلامرضا محمودی

چکیده

امروزه حفظ منافع عمومی، رعایت حقوق سهامداران، ارتقای شفافیت اطلاعات و الزام واحدهای اقتصادی به ایفای مسئولیت های اجتماعی از مهمترین آرمان هایی است که بیش از گذشته، توسط مراجع مختلف نظارتی و اجرایی مورد توجه قرار گرفته است. تحقق این آرمان ها مستلزم وجود ضوابط استوار و سازوکارهای اجرایی مناسب است که مهمترین آنان نظام راهبری بنگاه یا حاکمیت شرکتی است. تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر عملکرد و کارایی شرکتها در تحقیق های زیادی بررسی شده است. معیار مورد استفاده برای اندازه گیری عملکرد شرکتها در اغلب این تحقیق ها معیارهایی نظیر کیو-توبین، بازده دارایی ها و بازده سهام شرکت می باشد. این عوامل تحت تأثیر شرایط کلان اقتصادی نظیر رونق و رکود، تورم و نرخ ارز می باشد که مورد توجه محققان قرار نمی گیرد. کارایی شرکتها در شرایط یکسان و نسبت به یکدیگر سنجیده می شود و عوامل عمومی در محاسبه آن موثر نمی باشد.

هدف این تحقیق بررسی تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر کارایی بانکها می باشد. به این منظور از اطلاعات مالی ۱۷ بانک پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران بین سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۴ استفاده شده است. کارایی شرکتها به روش تحلیل پوششی داده ها و با نرم افزار تحلیل پوششی داده ها محاسبه شده است. این روش برای محاسبه کارایی، یک روش تصمیم گیری چند متغیره می باشد که امکان استفاده از چند متغیر به عنوان ورودی و چند متغیر به عنوان خروجی را می دهد. دوگانگی سمت مدیرعامل در هیأت مدیره، استقلال هیأت مدیره، تمرکز مالکیت و ساختار مالکیت به عنوان عوامل سازوکار حاکمیتی در نظر گرفته شده است. مدل ارائه شده رگرسیون چندگانه می باشد و با استفاده از نرم افزار ایویوز و به روش پانل دیتا تخمین شده است. نتایج حاکی از تأثیرگذاری مثبت درصد مالکیت عمده، استقلال هیئت مدیره، اجرای مدیریت ریسک و کیفیت حسابرسی بر کارایی بود اما دوگانگی نقش مدیرعامل در هیأت مدیره بر کارایی سود ارتباط معناداری ندارند، به این صورت که با کاهش و افزایش دوگانگی سمت مدیرعامل در هیأت مدیره تغییری در کارایی سود بانک ایجاد نمی شود.

واژگان کلیدی: مالکیت عمده، استقلال هیئت مدیره، اجرای مدیریت ریسک، کیفیت

حسابرسی، کارایی سود، حاکمیت شرکتی، سود بانک ها، استقلال هیئت مدیره

مقدمه

تحقیق در چگونگی به دست آوردن حداکثر نتیجه از منابع محدود، ماهیت علم اقتصاد است و تخصیص بهینه منابع محدود نیز هدف این علم به شمار می‌رود. کارایی نیز در ساده‌ترین بیان، حداکثر ساختن نتیجه، در مقیاس اقتصاد خرد و کلان است؛ بدین ترتیب پژوهش در باب کارایی، از جمله در سطح بنگاه‌ها، یکی از مهم‌ترین پژوهش‌های اقتصاد بشمار می‌رود. در این تحقیق از «کارایی سود» به عنوان معیاری جامع از عملکرد مالی در قالب متغیر وابسته استفاده می‌شود. در واقع کارایی سود مفهومی وسیع تر از کارایی درآمد و هزینه را در بر می‌گیرد. کارایی سود از کسر سود واقعی هر واحد تصمیم گیرنده به حداکثر سودی به دست می‌آید که می‌توانست با توجه به سایر واحدهای کارا کسب کند.

صنعت بانکداری یکی از مهم‌ترین بخش‌های هر اقتصادی محسوب می‌شود؛ زیرا بانک‌ها به عنوان واسطه منابع پولی در کنار بورس و بیمه از ارکان اصلی بازارهای مالی شمرده می‌شوند. بانکداری در اقتصاد ایران از اهمیت بیشتری برخوردار است؛ زیرا به دلیل عدم توسعه لازم بازار سرمایه، در عمل این بانک‌ها هستند که عهده‌دار تأمین مالی بلندمدت نیز می‌باشند؛ همچنین در فرآیند آزادسازی بازارهای مالی و پیوند با بازارهای جهانی، کارایی، شرط لازم است (حسینی و سوری، ۱۳۸۶). [۲۶]

از سویی امروزه حاکمیت شرکتی به یکی از موضوعات مهم نظام بانکداری تبدیل شده است. بحث حاکمیت شرکتی از دهه ۱۹۹۰ میلادی در انگلستان، آمریکا و کانادا در پاسخ به مشکلات ناشی از عدم اثربخشی هیئت مدیره در عملکرد شرکت‌های بزرگ مطرح شد و به سرعت به سایر بخش‌ها و سیستم بانکداری تسری یافت. حاکمیت شرکتی را مجموعه روابط میان هیئت مدیره، مدیریت، سهامداران و کلیه ذینفعان از جمله کارکنان تعریف کرده‌اند که تأمین کننده کلیه افراد ذینفع باشد. حاکمیت شرکتی تعیین کننده ساختاری است که توسط آن اهداف سازمان تدوین و ابزار دستیابی به این اهداف و نظارت بر عملکرد مشخص می‌شود. (محمد روشندل، ۱۳۸۶)

به همین دلیل ارزیابی کارایی بانک‌ها در اقتصاد ایران و بررسی تأثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر آن به عنوان راهکاری در جهت بهبود، موضوع این پژوهش قرار گرفته است.

مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

حاکمیت شرکتی ۱: سیستم حاکمیت شرکتی را می‌توان مجموعه‌ای قوانین، مقررات، نهادها و روش‌هایی تعریف کرد که تعیین می‌کنند شرکت‌ها چگونه و به نفع چه کسانی اداره می‌شوند (حساس یگانه، ۱۳۸۵). [4]

کارایی سود: عبارتست از میزان فاصله واحدهای بانکی از مرز بهترین عملکرد (بهترین عملکرد در زمینه سود) که به منظور ارزیابی بانک‌ها استفاده می‌شود (دلیس و همکاران، ۲۰۰۸). [41]

ساختار مالکیت: ساختار مالکیت عبارتست از اشخاص حقیقی یا حقوقی بر تصمیمات عملیاتی و استراتژیک یک شرکت تسلط و حکمفرمایی دارند که دو جنبه اساسی ترکیب سهامداران و میزان تمرکز مالکیت را در بر می‌گیرد (بیابانی و کاظمی، ۱۳۹۲). [۲۵]

ساختار هیئت مدیره: عبارتست از نهاد هدایت‌کننده‌ای که نقش مراقبت و نظارت بر کار مدیران اجرایی را به منظور حفظ منافع مالکیتی سهامداران بر عهده دارد و شامل سازماندهی هیأت مدیره، کمیته‌های هیأت مدیره و رهبری هیأت مدیره می‌باشد (علی نژاد، بحرینی، طاهری، ۱۳۹۴). [27]

یک نظام بانکی کارآمد تأثیر بسزایی بر رشد اقتصادی، کاهش بیکاری و کنترل تورم دارد. به‌طوری که یکی از حرکت‌های اصلاحی مهم در اقتصاد کشور، اصلاح ساختار نظام بانکداری است و تجزیه و تحلیل کارایی به عنوان معیاری مناسب برای ارزیابی و بررسی عملکرد بنگاه‌های این صنعت به شمار می‌رود (نامداری و همکاران، ۱۳۸۹). [16]

بنابراین یکی از علل ایجاد بحران‌های مالی در کشورها را می‌توان ناکارآمدی در سیستم بانکی آن‌ها دانست. و از این رو به نظر می‌رسد بتوان راهکارهای اصلاحی در رفع بحران‌های مالی را در جهت بهبود کارایی سیستم بانکی لحاظ نمود و از این طریق نتایج مناسبی را اتخاذ کرد.

¹ - Corporate governance

² -Delis et al

یکی از این راهکارها که در دهه‌های اخیر به موضوعی مرکزی در اقتصادهای مالی مدرن تبدیل شده است، حاکمیت شرکتی است (اندريس و همکاران^۱، ۲۰۱۶). و این در حالی است که ماهیت بانک‌ها و اهمیتشان در اقتصاد نیز باعث دخیل شدن بیشتر بانک‌ها در مسائل مربوط به حاکمیت شرکتی شده است (لوی^۲، ۲۰۰۴؛ اندريس و همکاران، ۲۰۱۶) و شکست مکانیزم‌های مختلف حاکمیت شرکتی اغلب از علل اصلی بحران‌های مالی چون بحران وام ۲۰۰۷، در نظر گرفته شده است (دی هان و ولاهو^۳، ۲۰۱۵؛ اندريس و همکاران، ۲۰۱۶). [32]

در همین زمینه پاتریک^۴ (۲۰۰۹)، بیان نمود که بحران مالی تا حد مهمی می‌تواند به شکست و ضعف در ترتیبات حاکمیت شرکتی نسبت داده شود که باعث می‌شود هدف به‌کارگیری حاکمیت شرکتی پیرامون حفاظت در مقابل ریسک‌پذیری بیش از حد میسر نگردد. کمیته بال نیز تاکید کرده که شیوه‌های حاکمیت شرکتی برای دستیابی و حفظ اعتماد عمومی و اعتماد در سیستم بانکداری که برای عملکرد مناسب بخش بانکداری و به طور کل اقتصاد مهم است، ضروری است. هم‌چنین کمیسیون ملی در علل بحران مالی و اقتصادی در ایالات متحده (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند که شکست دراماتیک حاکمیت شرکتی در بسیاری از موسسات مالی مهم، علت اصلی این بحران بوده است (اندريس و همکاران، ۲۰۱۶). [33]

به طور کلی حاکمیت شرکتی در ادبیات تجربی نیز به عنوان عاملی مؤثر بر عملکرد بانک‌ها، پذیرفته شده است (دیموند و راجان^۵، ۲۰۰۹؛ بیچوک و اسپامان^۶، ۲۰۱۰) و مستند شده که بانک‌های با مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی محتاطانه، در تخصیص منابعشان کارا تر هستند (بارث و همکاران^۷، ۲۰۰۴؛ کاپریو و همکاران^۸، ۲۰۰۷) [36] و بانک‌های با حاکمیت ضعیف در ریسک‌پذیری بیش از حد درگیر شده و به دلیل پر ریسک تر بودن در طول بحران زیان‌های بیشتری می‌بینند (بلتراتی و استیولز^۹، ۲۰۱۲).

با توجه به توضیحات فوق، به نظر می‌رسد بتوان حاکمیت شرکتی را به عنوان ابزاری در راستای ارتقای کارایی بانک‌ها معرفی نمود.

در تحقیق‌های زیادی به بررسی تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر عملکرد شرکتها پرداخته شده است. در اغلب این تحقیق‌ها سازوکارهای حاکمیت شرکتی عوامل شناخته شده‌ای از قبیل سهامداران نهادی در ترکیب سهامداری، دوگانگی سمت مدیرعامل در ترکیب هیأت مدیره، نسبت اعضای غیر موظف هیأت مدیره به تعداد کل اعضاء هیأت مدیره و ... بوده‌اند و معیار عملکرد شرکت عواملی از قبیل کیو-توبین و بازده داراییها می‌باشد. به عنوان مثال؛ حساس یگانه و دیگران (۱۳۸۸) در تحقیقی که به بررسی کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد شرکتها پرداخته اند و معیار مورد استفاده برای عملکرد شرکت کیو-توبین می‌باشد. محمدزاده سالطه و دیگران (۱۳۹۴) در تحقیقی که به بررسی تأثیر نظام راهبری شرکت بر ارزش شرکت با تأکید بر کارایی سرمایه گذاری داشته اند، شاخص ارزش شرکت کیو-توبین می‌باشد یا خدادای و تاکر (۱۳۹۱) در تحقیقی که به بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر عملکرد شرکتها پرداخته بودند از معیار بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام 5 و نسبت کیو-توبین به عنوان معیار عملکرد شرکت استفاده کرده‌اند. معیارهای مورد استفاده در این تحقیق‌ها تحت تأثیر شرایط

¹ -Andries et al

² - Levine

³ - De Haan and Vlahu

⁴ - Patrick

⁵ - Diamond and Rajan

⁶ - Bebchuk and Spamann

⁷ - Barth et al

⁸ - Caprio et al

⁹ - Beltratti and Stulz

عمومی بازار سرمایه و اقتصاد کلان می‌باشد و به نحو مناسبی تأثیر عوامل سازوکار حاکمیت شرکتی را نشان نمی‌دهد. در اغلب این تحقیقات به شرایط عمومی بازار سرمایه و اقتصاد کلان توجه نشده است.

بازار سرمایه ایران در سالهای اخیر نوسانهای شدیدی را به علت تحریمهای بین‌المللی، تغییر نرخ ارز و رکود اقتصادی تجربه نموده است به نحوی که اطلاعات منتشره در تارنمای رسمی شرکت بورس اوراق بهادار تهران ۸ نشان می‌دهد که شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران از ۲۶۵۰۲ واحد از اول سال ۱۳۹۱ با بیش از ۲۳۰٪ رشد به ۸۹۵۳۲ واحد در نیمه دی ماه ۱۳۹۲ رسید و در ادامه در پایان سال ۱۳۹۳ با کاهش بیش از ۳۰٪ به ۶۱۵۳۲ واحد رسید. این نوسانهای شدید ضرورت توجه به شرایط عمومی بازار در تحقیقات را نشان می‌دهد چرا که عواملی از قبیل بازده سهام و کیو-توبین تحت تأثیر این نوسانها می‌باشد.

در این تحقیق؛ تأثیر برخی از سازوکارهای حاکمیت شرکتی (دوگانگی سمت مدیرعامل در ترکیب هیأت مدیره، استقلال هیأت مدیره، تمرکز مالکیت و ساختار مالکیت) بر کارایی شرکتها بررسی شده است. کارایی شرکتها در شرایط یکسان و نسبت به یکدیگر سنجیده می‌شود و محدودیت پیشگفته در ارتباط با عملکرد شرکت (به روشی که در تحقیقها مذکور تعریف شده است) را ندارد. همچنین، روش تحلیل پوششی داده‌ها امکان بررسی با چند عامل به عنوان ورودی و خروجی را می‌دهد و امکان بررسی جامعتری را فراهم می‌کند.

این پژوهش این احتمال را با در نظر گرفتن پنج مکانیزم حاکمیت شرکتی؛ مالکیت سهامداران عمده، استقلال هیئت مدیره، دوگانگی نقش مدیرعامل، وجود کمیته حسابرسی و کیفیت حسابرس، و تأکید بر کارایی سود بانک، در محیط ایران مورد بررسی قرار می‌دهد و به طور خاص این مسئله را بررسی می‌کند که آیا این مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی بر کارایی سود بانکها مؤثر هستند یا خیر؟

نیک بخت و همکاران (۱۳۸۹)، [17] در تحقیق خود نشان دادند که هیئت مدیره در بازار سرمایه ایران به صورت کارا به وظایف خود برای کاهش مشکلات نمایندگی عمل ننموده و تأثیر با اهمیتی بر عملکرد شرکت ندارد. رحیمیان و همکاران (۱۳۹۲)، [12] نشان دادند که درصد مالکیت سهامداران عمده رابطه مثبت و معناداری با عملکرد بانک دارد. هم چنین بین تفکیک وظایف مدیرعامل از هیأت مدیره و کیفیت حسابرسی با عملکرد بانک رابطه منفی و معناداری وجود دارد. از طرفی نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین اندازه هیأت مدیره و درصد اعضای غیرموظف هیأت مدیره با عملکرد بانک رابطه معناداری وجود ندارد. تاندلیلین و همکاران (۲۰۰۷)، [57] در تحقیق خود بیان کردند که بین ساختار مالکیت و راهبری شرکتها، رابطه مثبت و بین مدیریت ریسک و عملکرد بانکها رابطه منفی وجود دارد. آندرس و والسادو (۲۰۰۸)، [33] در تحقیق خود عنوان کردند که ترکیب هیئت رئیسه و اندازه آن بستگی به توانایی هیئت رئیسه در کنترل مدیران دارد. هرچه استقلال هیئت رئیسه بیشتر باشد کارایی آن‌ها در مدیریت و کنترل مدیران بالاتر خواهد بود و باعث ایجاد سودآوری بیشتر در بانک می‌شود. ارمینا و ماریا (۲۰۱۰)، [46] نشان دادند که یک رابطه منفی قابل چشم پوشی بین عملکرد بانکی و حاکمیت شرکتی برقرار است اما بین عملکرد بانکی و اهرم مالی و رشد اقتصادی رابطه مثبت و قوی وجود دارد. همچنین رابطه مثبت بین سهامداران داخلی و عملکرد بانکی وجود دارد که بیانگر این است که هر چه سهام بیشتر توسط کارمندان داخلی بانک و هیئت مدیره و سهامداران بزرگ نگهداری شود عملکرد بانک بهتر خواهد بود. المنسیر و همکاران (۲۰۱۲)، نشان دادند که رابطه مثبت بین شاخصهای حاکمیت شرکتی یعنی تعداد اعضای هیئت مدیره و مالکیت خارجی و عملکرد سیستم بانکی اردن وجود دارد. اندازه هیئت مدیره و جدایی مالکیت از مدیریت رابطه منفی با عملکرد سیستم بانکی کشور اردن دارد. تای (۲۰۱۲)، [47] بیان کردند که استقلال هیئت رئیسه و نوع مالکیت بانک رابطه منفی با بازدهی سهام دارند. پنی و واهاما (۲۰۱۲)، [53] عنوان کردند که حاکمیت شرکتی قوی تأثیر مثبتی بر بازده بانکها پس از بحران مالی دارد. به این معنا

که حاکمیت شرکتی قوی توانسته است اعتبار بانک ها را در دوره بحران مالی حفظ نماید. کامیونری و همکاران (۲۰۱۴)، در تحقیق خود بیان کردند که که اجرای مدیریت ریسک به طور منفی با عملکرد و ارزش شرکت مرتبط است و اثربخشی کمیته های ریسک و حسابرسی به طور مثبت با عملکرد و ارزش شرکت مرتبط است. و در شرکت های با کمیته های اثربخش اجرای مدیریت ریسک با عملکرد و ارزش شرکت به طور مثبت مرتبط است. اندریس و همکاران (۲۰۱۶)، [32] در تحقیق خود بیان کردند که پیاده سازی دقیق و شدید ساختارهای حاکمیت شرکتی با هزینه های بالاتر و سطح کمتر کارایی برای بانک ها در ارتباط است. اما در طول بحران، یک مکانیزم حاکمیت دقیق به طور معناداری هزینه و کارایی فنی بانک را افزایش می دهد و مدیریت ریسک دقیق با هزینه بالاتر و کارایی فنی بالاتر برای بانک های با سرمایه بیشتر همراه است در حالی که نظارت جدی هیئت مدیره با کارایی فنی بالاتر برای بانک های با سرمایه بیشتر مرتبط است.

مدل پژوهش و متغیرهای آن

این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی می باشد. تحقیق پیمایشی با زمینه یابی، جمعیت های کوچک و بزرگ را انتخاب و با مطالعه نمونه های منتخب از آن جامعه ها برای کشف میزان نسبی شیوع، توزیع و روابط متقابل متغیرهای مورد بررسی از روش های آماری مربوط استفاده می نماید (شریفی و نجفی زند، ۱۳۷۶). روش این تحقیق از نظر هدف کاربردی است. هدف تحقیقات کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. به عبارت دیگر تحقیقات کاربردی به سمت کاربرد علمی دانش هدایت می شود.

هدف از تحقیقات کاربردی به دست آوردن درک یا دانش لازم برای تعیین ابزاری است که به وسیله آن نیازی مشخص و شناخته شده بر طرف گردد. در این نوع تحقیقات هدف کشف دانش تازه ای است که کاربرد مشخصی را درباره فرآورده یا فرآیندی در واقعیت را دنبال می کند. به عبارت دقیق تر تحقیق کاربردی تلاشی برای پاسخ دادن به یک معضل و مشکل عملی است که در دنیای واقعی وجود دارد (خاکی، ۱۳۸۳).

در این تحقیق جهت جمع آوری اطلاعات از روش توصیفی بهره برده شده است لذا در این تحقیق از روش آرشویی، به عنوان مناسب ترین روش توصیه و مبنای کار قرار داده شده است. برای مستندسازی نتایج تجزیه و تحلیل آماری و ارائه راه حل های نهایی، محقق از تحلیل رگرسیون ۱ با استفاده از نرم افزار آماری ایویوس ۲ و اس پی اس ۳ اقدام به تجزیه و تحلیل فرضیه ها نموده است.

این تحقیق در حوزه تحقیقات تجربی حسابداری قرار دارد و کاربردی است. از آن نظر که به مطالعه داده های مرتبط با مقاطع زمانی خاص می پردازد، مقطعی است و از آن لحاظ که نتایج کسب شده در این پژوهش می تواند در فرایند استفاده از اطلاعات مالی، مورد استفاده قرار گیرد، از نوع تحقیق کاربردی محسوب می شود. همچنین، با توجه به این که هدف این پژوهش بررسی تاثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر کارایی سود بانک هاست، لذا از نوع تحلیل همبستگی- رگرسیونی است.

جامعه آماری این تحقیق تمام بانک های بورسی است که در سال ۱۳۸۵ پذیرفته شده و تا کنون از بورس خارج نشده باشند. در این پژوهش، برای تعیین نمونه آماری از روش نمونه گیری به صورت هدفمند استفاده می شود؛ بدین صورت که در هر مرحله از بین کلیه بانک های موجود، بانک هایی که دارای شرایط زیر نباشند، حذف شده و بانک های باقیمانده برای انجام آزمون انتخاب می شوند:

1 - Structural equation modeling

2- Eviews

3 - SPSS

اول اینکه در قلمرو زمانی تحقیق جزو بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران باشند، پایان سال مالی منتهی به پایان اسفند و تغییراتی در انتخاب دوره مالی در طی دوره آزمون وجود نداشته باشد. با توجه به شرایط نمونه ۱۷ بانک در طی دوره آزمون انتخاب گردید.

این پژوهش شامل دو مرحله است. مرحله نخست به محاسبه کارایی سود بانک های مورد بررسی و مرحله دوم به بررسی ارتباط مولفه های حاکمیت شرکتی با کارایی سود محاسبه شده در مرحله نخست می پردازد. لذا متغیرهای پژوهش نیز در دو گروه قرار می گیرند. گروه اول شامل متغیرهای ورودی و خروجی تکنیک تحلیل پوششی داده ها برای محاسبه کارایی سود و گروه دوم شامل متغیرهای وابسته، مستقل و کنترلی مربوط به بررسی ارتباط مولفه های حاکمیت شرکتی با کارایی سود است. در زیر این دو گروه متغیر معرفی و تشریح می شوند.

متغیر وابسته:

کارایی سود: کارایی سود محاسبه شده با استفاده از تکنیک تحلیل پوششی داده ها به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته می شود. نحوه اندازه گیری این متغیر به شرح ذیل است:

اندازه گیری کارایی سود: این پژوهش بر استفاده از مفهوم مرز کارایی جهت اندازه گیری کارایی سود بانک های مورد بررسی تمرکز دارد؛ به عبارت دیگر از مفهوم میزان فاصله واحدهای تصمیم گیرنده از مرز بهترین عملکرد (بهترین عملکرد در زمینه سود) به منظور ارزیابی بانک ها استفاده می شود (دلیس و همکاران، ۲۰۰۸). [41]

مشابه پژوهش های آیسیک و حسن (۲۰۰۲)، آخیک و مکنالیتی (۲۰۰۵)، دلیس و همکاران (۲۰۰۸)، سریری (۲۰۱۰) و قاسمیه و نعمت الهی (۱۳۹۲)، متغیرهای ورودی و خروجی و قیمت های هریک جهت محاسبه کارایی سود به شرح نمایه ۱، انتخاب شدند.

جدول ۱. ورودی ها و خروجی های مورد استفاده جهت محاسبه کارایی سود

نام	نماد	تعریف
ورودی ها	x1	سپرده ها و سایر وجوه که برای پرداخت وام در دسترس قرار دارند.
	x2	تعداد کارکنان
	x3	سرمایه فیزیکی = ارزش دفتری دارایی های ثابت
خروجی ها	y1	وام های پرداختی به مشتریان
	y2	سرمایه گذاری ها شامل کوتاه و بلندمدت
قیمت ورودی ها	w1	قیمت $x1 = x1$ / بهره پرداختی
	w2	قیمت $x2 = x2$ / هزینه حقوق کارکنان
	w3	قیمت $x3 = x3$ / سایر هزینه های عملیاتی
قیمت خروجی ها	r1	قیمت $y1 = y1$ / بهره دریافتی تسهیلات اعطایی
	r2	قیمت $y2 = y2$ / درآمد سرمایه گذاری ها

در این راستا، واحدهای مورد بررسی با در نظر گرفتن خروجی ها و ورودی های مشابه با قیمت های معین، مورد مقایسه قرار گرفته و با توجه به فاصله هر یک از آن ها از مرز بهترین عملکرد سود، امتیاز کارایی سود برای آن ها تعیین می شود. مرز بهترین عملکرد توسط واحدهایی تشکیل می شود که نسبت به سایر واحدها دارای بهترین عملکرد باشند. به این واحدها عدد یک و به سایر واحدها با توجه به میزان فاصله از مرز کارایی یا مرز بهترین عملکرد عددی بزرگتر مساوی صفر و کوچکتر از یک به عنوان کارایی سود اختصاص داده می شود.

اگر فرض شود که N واحد تصمیم گیرنده $(1, \dots, N)$ از p ورودی $x_i = (x_{i1}, \dots, x_{ip}) \in R_{p++}$ با قیمت های $w_i = (w_{i1}, \dots, w_{ip}) \in R_{p++}$ برای تولید q خروجی $y_i = (y_{i1}, \dots, y_{iq}) \in R_{q++}$ با قیمت های $r_i = (r_{i1}, \dots, r_{iq}) \in R_{q++}$ استفاده کنند، کارایی سود برای واحد j ام به صورت زیر محاسبه می شود (زو، ۲۰۰۲؛ آریف و کان، ۲۰۰۸):

فرمول (۱)

$$\begin{aligned} & \text{Max} \sum_q r_j y_{jq} \\ & \text{s.t:} \sum_i \lambda_i y_{iq} \geq y_{jq} \quad \forall q \\ & \sum_i \lambda_i x_{ip} \leq x_{jp} \quad \forall p \\ & \sum_i \lambda_i = 1; \lambda_i \geq 0; i = 1, \dots, N \end{aligned}$$

با حل مدل فوق بردار بهینه خروجی های واحد z ام $y_i^* = (y_{i1}^*, \dots, y_{ip}^*)$ که با توجه به ترکیب خطی از واحدهایی به دست می آید که نسبت به واحد مذکور با ورودی های برابر و یا کمتر، خروجی های بیشتری را تولید می کنند. سپس، با استفاده بردار بهینه و قیمت های هر یک از ورودی ها، سود بهینه $(R_j^* = \sum_p w_{jp} y_{ip}^*)$ محاسبه شده و از تقسیم سود بهینه بر سود فعلی به صورت مدل زیر می توان کارایی سود (RE_j) را محاسبه کرد (زو، ۲۰۰۲؛ آریف و کان، ۲۰۰۸):

فرمول (۲)

$$RE_j = \frac{\sum_q r_j y_{jq}}{\sum_q r_j y_{iq}^*}$$

متغیرهای مستقل:

درصد مالکیت سهامداران عمده: در این پژوهش سهامدار مالک بیش از ۵ درصد سهام بانک، به عنوان سهامدار عمده تعیین شده است که برای محاسبه این متغیر، مجموع درصد سهامداران عمده بانک، استفاده شده است.

فرمول (۳)

$$\text{درصد مالکیت سهامداران عمده} = \frac{\text{مجموع سهام در اختیار سهامداران بالای پنج درصد}}{\text{مجموع سهام بانک}}$$

استقلال هیئت مدیره: نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره به کل اعضای هیئت مدیره؛

فرمول (۴)

$$\text{هیئت مدیره} = \frac{\text{تعداد اعضای غیرموظف هیئت مدیره}}{\text{کل اعضای هیئت مدیره}}$$

دوگانگی نقش مدیرعامل: متغیری دو ارزشی است که اگر مدیر عامل بانک، رئیس یا نائب رئیس هیئت مدیره نیز باشد، عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر برای آن در نظر گرفته می شود.

فرمول (۵)

$$\text{اگر مدیر عامل بانک، رئیس یا نائب رئیس هیئت مدیره نیز باشد: 1} \\ \text{در غیر این صورت: 0} = \text{دوگانگی نقش مدیرعامل}$$

وجود کمیته حسابرسی: از مجموع نمره دو معیار به دست می آید. معیار اول: اگر شرکت دارای کمیته حسابرسی باشد مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر می گیرد. بنابراین این متغیر مقداری بین صفر تا دو را می گیرد.

فرمول (۶)

$$\text{اگر شرکت دارای کمیته حسابرسی باشد: 1} \\ \text{در غیر این صورت: 0} = \text{کمیته حسابرسی}$$

کیفیت حسابرس: متغیری دو ارزشی است که اگر سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس مستقل بانک باشد، برای آن سال - شرکت عدد یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود.

فرمول (۷)

$$\text{اگر سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس مستقل باشد: 1} \\ \text{در غیر این صورت: 0} = \text{کیفیت حسابرس}$$

متغیرهای کنترلی:

اندازه بانک: لگاریتم طبیعی ارزش دفتری کل دارایی های بانک

فرمول (۸)

$$\ln(\text{ارزش دفتری کل دارایی های بانک}) = \text{اندازه بانک}$$

نسبت کفایت سرمایه بانک: نسبت کفایت سرمایه حاصل تقسیم سرمایه پایه (طبق تعریف ارائه شده در آئین نامه مربوط به سرمایه پایه) به مجموع دارایی های موزون شده به ضرایب ریسک بر حسب درصد (طبق تعریف ارائه شده در ماده ۵ این آئین نامه) می باشد (وطن پرست و بهتویی، ۱۳۹۵).

فرمول (۹)

$$\text{کفایت سرمایه} = \frac{\text{سرمایه پایه}}{\text{مجموع دارایی های موزون شده به ضرایب ریسک بر حسب درصد}}$$

متغیرهای لازم برای برآورد مدل پژوهش به شرح نمایه ۲ می باشد:

جدول ۲. متغیرهای لازم جهت برآورد مدل پژوهش

نام متغیر	نوع متغیر	طریقه محاسبه	داده ها	منبع استخراج
کارایی سود ($EFF_{i,t}$)	وابسته	داده تحلیل پوششی تکنیک از استفاده با ها	به شرح نمایه ۱	ترازنامه، صورت سود و زیان، پایگاه اطلاع رسانی بورس
درصد مالکیت سهامداران عمده ($BTH_{i,t-1}$)	مستقل	مجموع درصد سهامداران مالک بیش از ۵٪ سهام بانک	اطلاعات پیرامون مالکیت سهام	پایگاه اطلاع رسانی بورس
استقلال هیئت مدیره ($BRI_{i,t-1}$)	مستقل	نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره به کل اعضای هیئت مدیره	اطلاعات پیرامون هیئت مدیره	پایگاه اطلاع رسانی بورس
دوگانگی نقش مدیرعامل ($DU_{i,t-1}$)	مستقل	اگر مدیر عامل بانک، رئیس یا نائب رئیس هیئت مدیره نیز باشد، عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر می گیرد.	اطلاعات پیرامون هیئت مدیره	پایگاه اطلاع رسانی بورس
وجود کمیته حسابرسی ($ERM_{i,t-1}$)	مستقل	مجموع نمره دو معیار زیر: ۱) اگر شرکت دارای کمیته حسابرسی باشد مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر می گیرد.	اطلاعات پیرامون کمیته های ریسک و حسابرسی شرکت	پایگاه اطلاع رسانی بورس
کیفیت حسابرس ($AUD_{i,t-1}$)	مستقل	اگر حسابرس شرکت سازمان حسابرسی باشد مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر می گیرد.	اطلاعات پیرامون حسابرس شرکت	گزارش حسابرسی
اندازه بانک ($SIZ_{i,t-1}$)	کنترلی	لگاریتم دارایی ها	دارایی ها	ترازنامه
کفایت سرمایه بانک ($CAR_{i,t-1}$)	کنترلی	کفایت سرمایه	سرمایه پایه، مجموع دارایی های موزون شده به ضرایب ریسک	پایگاه اطلاع رسانی بورس

مدل آزمون فرضیه

برای بررسی فرضیه های پژوهش، با توجه به پژوهش های رحیمیان و همکاران (۱۳۹۲)، [12] کامیونری و همکاران (۲۰۱۴) و اندریس و همکاران (۲۰۱۶)، [32] مدل زیر را برازش می کنیم:

$$EFF_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BTH_{i,t-1} + \beta_2 BRI_{i,t-1} + \beta_3 DU_{i,t-1} + \beta_4 ERM_{i,t-1} + \beta_5 AUD_{i,t-1} + \beta_6 SIZ_{i,t-1} + \beta_7 CAR_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t}$$

که در آن:

$EFF_{i,t}$: کارایی سود

$BTH_{i,t-1}$: درصد مالکیت سهامداران عمده

$BRI_{i,t-1}$: استقلال هیئت مدیره

$DU_{i,t-1}$: دوگانگی نقش مدیرعامل

$ERM_{i,t-1}$: وجود کمیته حسابرسی

$AUD_{i,t-1}$: کیفیت حسابرس

$SIZ_{i,t-1}$: اندازه بانک

$CAR_{i,t-1}$: نسبت کفایت سرمایه بانک

لازم به ذکر است که در این مدل ضرایب β_1 تا β_5 ، برای بررسی فرضیه های متناظر مورد توجه می باشند. هم چنین از آنجا که متغیر وابسته (کارایی سود محاسبه شده به وسیله تکنیک تحلیل پوششی داده ها) بین عدد صفر و یک قرار می گیرد، استفاده از روش حداقل مربعات معمولی جهت برآورد مدل و بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر کارایی سود همراه با تعصب خواهد بود. زمانی که متغیر وابسته، محدود شده باشد و تغییرات آن در دامنه مشخصی رخ دهد، به آن متغیر سانسور شده می گویند. بنابراین چون متغیر وابسته در پژوهش حاضر بین صفر و یک قرار می گیرد، نوعی متغیر سانسور شده است و در این حالت اگر از روش حداقل مربعات معمولی برای پیش بینی استفاده شود مقدار برآوردی ممکن است بیشتر از یک یا کمتر از صفر برآورد شود. در چنین شرایطی لازم است از رگرسیون توبیت یا رگرسیون سانسور شده به منظور بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته سانسور شده استفاده شود. در حقیقت این روش مقادیر متغیر وابسته را با توجه به محدودیت های تعیین شده برآورد می کند. برای مثال عدد یک را جایگزین مقادیر برآوردی بیشتر از یک می کند (په و همکاران، ۲۰۱۰). ازاین رو، در این پژوهش پیش فرض اولیه برای برآورد مدل های رگرسیونی، روش رگرسیون ترکیبی با داده های تابلویی می باشد.

نتایج پژوهش:

بر اساس نتایج آزمون های تشخیصی مدل رگرسیونی به روش پانل دیتا با اثرات تصادفی به مشاهدات برآزش داده شده که در جدول زیر برآورد ضرایب رگرسیونی برای هر یک از متغیرهای پیش بین ارائه شده است. در ادامه و بر اساس ضرایب رگرسیونی در خصوص رد و یا تأیید فرضیه های پژوهش تصمیم گیری می نمائیم.

جدول ۳. خلاصه نتایج برازش مدل رگرسیونی و برآورد ضرایب

متغیرها	نماد ضریب	ضرایب	خطای استاندارد	آماره Z	سطح معناداری	نتیجه
ضریب ثابت	β_0	-۲/۲۶۶	۰/۵۶۴	-۴/۰۱۳۹	۰/۰۰۰۱	
درصد مالکیت سهامداران عمده	β_1	۰/۱۶۹	۰/۰۷۳	۲/۳۲۶	۰/۰۲۳۳	مستقیم و معنادار
استقلال هیئت مدیره	β_2	۰/۰۱۶۳	۰/۰۰۵	۳/۰۵۹	۰/۰۰۳۳	مستقیم و معنادار
دوگانگی نقش مدیرعامل	β_3	-۰/۱۳۰۳	۰/۰۷۳	-۱/۷۶۹	۰/۰۸۰۸	معنادار نیست
وجود کمیته حسابرسی	β_4	۰/۲۴۸	۰/۰۹۵	۲/۵۹۶	۰/۰۱۱۷	مستقیم و معنادار
کیفیت حسابرس	β_5	۰/۱۴۰۷	۰/۰۸۱	۱/۷۲۳	۰/۰۰۸۸	مستقیم و معنادار
اندازه بانک	β_6	۰/۱۵۴	۰/۰۲۸	۵/۳۵۱	۰/۰۰۰	مستقیم و معنادار
نسبت کفایت سرمایه	β_7	۰/۰۰۷	۰/۰۰۳۷	۲/۰۸۵	۰/۰۴۰۳	مستقیم و معنادار
نتایج کلی مدل	ضریب تعیین		۰/۲۹۹۷	آماره فیشر F		۴/۷۰۸
	آماره دوربین واتسون		۱/۹۲۹	سطح معناداری		۰/۰۰۰۱۹۵

هدف اصلی پژوهش بررسی ارتباط مولفه های حاکمیت شرکتی و کارایی سود در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد لذا برای تحلیل رابطه بین متغیرها در فرضیه های پژوهش از نتایج مدل رگرسیونی (۴-۱) استفاده نموده ایم.

فرضیه اول:

بین درصد مالکیت سهامداران عمده با کارایی سود بانکها رابطه معنادار وجود دارد.

در جهت تصمیم گیری در خصوص فرضیه فوق، آزمون فرضیه اول به شکل زیر مورد بررسی قرار می گیرد:

$$\begin{cases} H_0: \text{بین درصد مالکیت سهامداران عمده با کارایی سود رابطه معنی داری وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین درصد مالکیت سهامداران عمده با کارایی سود رابطه معنی داری وجود دارد.} \end{cases}$$

یافته های جدول مذکور بیانگر آن است که ضریب رگرسیونی متناظر با شاخص درصد مالکیت سهامداران عمده $\beta_1 = 0.169$ می باشد و سطح معناداری متناظر با آن 0.0233 کمتر از 0.05 است، با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی، تاثیر درصد مالکیت سهامداران عمده بر کارایی سود مستقیم و معنادار است ($p - \text{value} = 0.00 < 0.05$) با عنایت به اطلاعات جمع آوری شده و رد فرض صفر، فرضیه اول پژوهش مبنی بر اینکه " بین درصد مالکیت سهامداران عمده با کارایی سود بانکها رابطه معنادار وجود دارد " با اطمینان 0.95 تأیید می شود.

فرضیه دوم:

بین استقلال هیئت مدیره با کارایی سود بانکها رابطه معنادار وجود دارد.

در جهت تصمیم گیری در خصوص فرضیه فوق، آزمون فرضیه دوم به شکل زیر مورد بررسی قرار می گیرد:

$$\begin{cases} H_0: \text{بین استقلال هیئت مدیره با کارایی سود رابطه معنی داری وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین استقلال هیئت مدیره با کارایی سود رابطه معنی داری وجود دارد.} \end{cases}$$

یافته‌های جدول شماره ۴-۱۹ بیانگر آن است که ضریب رگرسیونی متناظر با شاخص استقلال هیئت مدیره $\beta_1 = 0.163$ می باشد و سطح معناداری متناظر با آن 0.033 کمتر از 0.05 است، با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی، تاثیر استقلال هیئت مدیره بر کارایی سود مستقیم و معنادار است ($p - value = 0.033 < 0.05$) با عنایت به اطلاعات جمع آوری شده و رد فرض صفر، فرضیه دوم پژوهش مبنی بر اینکه " بین استقلال هیئت مدیره با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد " با اطمینان 0.95 تأیید می شود.

فرضیه سوم:

بین دوگانگی نقش مدیرعامل با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد.

در جهت تصمیم گیری در خصوص فرضیه فوق، آزمون فرضیه سوم به شکل زیر مورد بررسی قرار می گیرد:

$$\begin{cases} H_0: \text{بین دوگانگی نقش مدیرعامل با کارایی سود رابطه معنی داری وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین دوگانگی نقش مدیرعامل با کارایی سود رابطه معنی داری وجود دارد.} \end{cases}$$

یافته‌های جدول شماره ۴-۱۹ بیانگر آن است که ضریب رگرسیونی متناظر با شاخص دوگانگی نقش مدیرعامل 0.1303 می باشد و سطح معناداری متناظر با آن 0.0808 بیشتر از 0.05 است، لذا تاثیر دوگانگی نقش مدیرعامل بر کارایی سود معنادار نیست ($p - value = 0.0808 > 0.05$) با عنایت به اطلاعات جمع آوری شده و رد فرض صفر، فرضیه سوم پژوهش مبنی بر اینکه " بین دوگانگی نقش مدیرعامل با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد " با اطمینان 0.95 رد می شود.

فرضیه چهارم:

بین اجرای مدیریت ریسک با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد.

در جهت تصمیم گیری در خصوص فرضیه فوق، آزمون فرضیه چهارم به شکل زیر مورد بررسی قرار می گیرد:

$$\begin{cases} H_0: \text{بین اجرای مدیریت ریسک با کارایی سود رابطه معنی داری وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین اجرای مدیریت ریسک با کارایی سود رابطه معنی داری وجود دارد.} \end{cases}$$

یافته‌های جدول شماره ۴-۱۹ بیانگر آن است که ضریب رگرسیونی متناظر با شاخص اجرای مدیریت ریسک $\beta_4 = 0.248$ می باشد و سطح معناداری متناظر با آن 0.117 کمتر از 0.05 است، با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی، تاثیر اجرای مدیریت ریسک بر کارایی سود مستقیم و معنادار است ($p - value = 0.117 < 0.05$) با عنایت به اطلاعات جمع آوری شده و رد فرض صفر، فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر اینکه " بین اجرای مدیریت ریسک با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد " با اطمینان 0.95 تأیید می شود.

فرضیه پنجم:

بین کیفیت حسابرس با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد.

در جهت تصمیم گیری در خصوص فرضیه فوق، آزمون فرضیه پنجم به شکل زیر مورد بررسی قرار می گیرد:

$$\begin{cases} H_0: \text{بین کیفیت حسابرِس با کارایی سود رابطه معنی داری وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین کیفیت حسابرِس با کارایی سود رابطه معنی داری وجود دارد.} \end{cases}$$

یافته‌های جدول شماره ۴-۱۷ بیانگر آن است که ضریب رگرسیونی متناظر با شاخص کیفیت حسابرِس $\beta_5 = 0/1407$ می باشد و سطح معناداری متناظر با آن $0/888$ کمتر از $0/05$ است ($p\text{-value} = 0/008 < 0/05$) با عنایت به اطلاعات جمع آوری شده و عدم تایید فرض صفر، فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر اینکه "بین کیفیت حسابرِس با کارایی سود بانک‌ها رابطه معنادار وجود دارد" با اطمینان $0/95$ پذیرفته می‌شود.

نتیجه گیری و پیشنهاد

در این پژوهش تاثیر مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی بر کارایی سود بانک‌ها مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور برای اندازه گیری کارایی سود روش تحلیل پوششی داده‌ها مورد توجه قرار گرفت. همچنین دو متغیر کنترلی در سطح بانک شامل اندازه بانک و نسب کفایت سرمایه بانک به منظور کنترل آثار آنها بر کارایی سود به عنوان متغیرهای کنترلی انتخاب و اندازه‌گیری شدند. همچنین، متغیر مستقل حاکمیت شرکتی از مؤلفه‌های آن شامل درصد مالکیت سهامداران عمده، استقلال هیئت مدیره، دوگانگی نقش مدیرعامل، اجرای مدیریت ریسک و کیفیت حسابرِس تشکیل شده است.

برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از اطلاعات مالی و بازار بانکهای بورس تهران استفاده شده و نمونه‌هایی از ۱۷ بانک بین سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ تشکیل شده است که در نهایت ۸۵ سال-بانک در برآورد مدل‌های رگرسیونی استفاده شده است. آزمون‌ها با استفاده از نرم افزارهای اقتصادسنجی Eviews و SPSS و تکنیک آماری داده‌های ترکیبی صورت پذیرفته است. در این تحقیق با توجه به پنج متغیر مستقل اصلی تحقیق، پنج فرضیه تدوین و آزمون شده است. در تمامی این فرضیه‌ها، به جز فرضیه سوم (دوگانگی نقش مدیرعامل) رابطه مثبت معنادار بین حاکمیت شرکتی و کارایی سود نتیجه‌گیری شده است که در این بخش مباحثی در مورد هر کدام به تفکیک بیان می‌گردد.

فرضیه اول: بین درصد مالکیت سهامداران عمده و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.

یافته‌های تحقیق، ارتباط بین مالکیت عمده و کارایی سود را به شرح جدول ۵-۱ نشان داده است.

جدول ۴: نتیجه رد یا تایید فرضیه اول تحقیق

فرضیه	نتیجه	علامت رابطه
بین درصد مالکیت سهامداران عمده و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.	تایید فرضیه در سطح $0/05$	مثبت معنادار

فرضیه اول بیان می‌کند که بین درصد مالکیت عمده و کارایی سود بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. بر مبنای یافته‌های تحقیق وجود رابطه‌ای مثبت بین مالکان نهادی و عملکرد شرکت یافت شده است. مالکین عمده، که در این تحقیق سهامداران بالای مالکیت ۵ درصد تعریف شده‌اند، از جمله ساز و کارهای حاکمیت شرکتی محسوب می‌شود که با استفاده از تمرکز مالکیت و نظارت بر مدیریت باعث کاهش مشکلات نمایندگی می‌گردد. نتایج نشان می‌دهد این فاکتور مهم، در ایران نیز توانسته است بر کارایی سود و عملکرد اقتصادی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیرگذار باشد. نتایج این فرضیه با شورورزی و همکاران (۱۳۹۴) همراستا است.

فرضیه دوم: بین استقلال هیئت مدیره و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.

یافته های تحقیق، ارتباط بین شاخص استقلال هیئت مدیره و کارایی سود بانکها را به شرح جدول ۵-۲ نشان داده است.

جدول ۵: نتیجه رد یا تایید فرضیه دوم تحقیق

فرضیه	نتیجه	علامت رابطه
بین استقلال هیئت مدیره و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.	تایید فرضیه در سطح 0/05	مثبت

فرضیه دوم بیان می کند که بین درصد استقلال هیئت مدیره (نسبت اعضاء غیر موظف در هیئت مدیره) و کارایی سود بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج تحقیق وجود این ارتباط تأیید می شود. نتایج تحقیق جاری حاکی از وجود رابطه ای مثبت و معنی دار بین حضور مدیران غیر موظف و کارایی سود بانک است. مطابق با نظریه مباشرت افزایش تعداد اعضای موظف هیئت مدیره باعث بهبود سطح عملکرد شرکت می شود. این امر از آنجا ناشی می شود که مدیران موظف وضعیت فعالیت تجاری و بازار را بهتر از اعضای غیر موظف هیئت مدیره می شناسند. نتایج تحقیق حاضر نیز بیان گر تضاد نقش مدیران غیر موظف در ایران با نظریه مباشرت است. اندریس و همکاران (۲۰۱۶) [33] در تحقیق مشابه خلاف این نتیجه را اثبات کردند.

فرضیه سوم: بین دوگانگی نقش مدیرعامل و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.

یافته های تحقیق، ارتباط بین شاخص استقلال هیئت مدیره و کارایی سود بانکها را به شرح جدول ۵-۲ نشان داده است.

جدول ۶: نتیجه رد یا تایید فرضیه سوم تحقیق

فرضیه	نتیجه	علامت رابطه
بین دوگانگی نقش مدیرعامل و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.	عدم تایید فرضیه در سطح 0/05	منفی

فرضیه سوم بیان می کند که بین جدا بودن رئیس هیئت مدیره از مدیرعامل و کارایی سود رابطه معناداری وجود ندارد. بر اساس پژوهش های علمی شده، تفکیک وظایف رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل، از جمله محرک هایی به شمار می آید که به دلیل اعطای استقلال بیشتر در تصمیم گیری، موجب کاهش مشکلات نمایندگی و بهبود عملکرد شرکت می شود. هیئت مدیره در رده سازمانی بالاتری از مدیر اجرایی و سایر مدیران قرار گرفته و می تواند نقش استراتژیک بر تصمیم گیری های استراتژیک داشته باشد و در مقابل مدیر عامل باید اجرای وظایف اجرایی را عهده دار باشد. تحقیقات انجام شده در برخی کشورها، نشانگر نقش روشن هیئت مدیره در تنظیم استراتژی، تصمیم گیری استراتژیک و کنترل استراتژیک می باشد. لکن در کشور ما هیئت مدیره به طور سنتی و همچنین بر اساس قانون تجارت وظایف اجرایی و استراتژیک را هم زمان عهده دار است. گرچه در عمل عمدتاً شاهد اجرای وظایف اجرایی از جانب هیئت مدیره ها هستیم. به نظر می رسد عدم تفکیک مناسب وظایف هیئت مدیره و مدیرعامل در ایران باعث عدم تأثیرگذاری این متغیر بر کارایی سود بانکهای مورد مطالعه شده است. این نتایج همراستا با شورورزی و همکاران (۱۳۹۴) و اندریس و همکاران (۲۰۱۶)، [32] است.

فرضیه چهارم: بین وجود کمیته حسابرسی و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.

یافته های تحقیق، ارتباط بین وجود کمیته حسابرسی و کارایی سود بانکها را به شرح جدول ۵-۲ نشان داده است.

جدول ۷: نتیجه رد یا تایید فرضیه چهارم تحقیق

فرضیه	نتیجه	علامت رابطه
بین وجود کمیته حسابرسی و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.	تایید فرضیه در سطح 0/05	مثبت

با توجه به نتایج فرضیه چهارم، حسابرسی داخلی یکی از ارکان بانکها است و کمیته حسابرسی نیز به عنوان یکی از سازوکارهای مهم حاکمیت شرکتی، از طریق ارائه اطلاعات مالی با کیفیت بر کارایی سود و عملکرد اقتصادی شرکت تاثیر می‌گذارد. از شاخص‌های سنجش عملکرد کمیته حسابرسی میزان مسئولیت‌های آنها و تناوب برگزاری جلسات توسط اعضای کمیته می‌باشد. کمیته حسابرسی، کمیته ای است متشکل از اعضای هیئت مدیره که به طور معمول از سه تا پنج مدیر غیر موظف تشکیل می‌شود. نبود مدیران غیر موظف در کمیته حسابرسی سبب می‌شود حسابرسان بتوانند مسائلی چون نقاط ضعف کنترل‌های داخلی، اختلاف نظر با مدیریت درباره اصول و روشهای حسابداری، نشانه‌های احتمالی از سوء استفاده‌های مدیریت و سایر اعمال غیر قانونی مسئولان بانک را با کمیته حسابرسی صریح‌تر مطرح کنند. نتایج این فرضیه به نوعی با نتایج ابی و همکاران (۲۰۱۲) [28] و اندریس و همکاران (۲۰۱۶) [33] همراستا است.

فرضیه پنجم: بین کیفیت حسابرس و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.

یافته‌های تحقیق، ارتباط بین شاخص کیفیت حسابرس و کارایی سود بانک‌ها را به شرح جدول ۵-۲ نشان داده است.

جدول ۸: نتیجه رد یا تایید فرضیه پنجم تحقیق

فرضیه	نتیجه	علامت رابطه
بین کیفیت حسابرس و کارایی سود بانک رابطه معنادار وجود دارد.	تایید فرضیه در سطح 0/05	مثبت

نتایج فرضیه پنجم نشان می‌دهد که متغیر کیفیت حسابرسی تأثیر معنی‌داری بر کارایی سود دارد و بر این اساس فرضیه پنجم تحقیق پذیرفته می‌شود و نشان‌دهنده تفاوت بین سازمان حسابرسی و سایر شرکت‌های حسابرسی در تأثیرگذاری بر کارایی سود بانکها است. نتایج به دست آمده با نتایج تحقیقات اندریس و همکاران (۲۰۱۶) [32] از این جهت همراستا است که بیان کردند که اندازه موسسه حسابرسی بر کارایی سود اثر مثبت دارد. همچنین با توجه به تفاوت بین سازمان حسابرسی به عنوان شرکت حسابرسی بزرگ و سایر شرکت‌های حسابرسی در تأثیرگذاری بر کارایی سود بانکها که نشان‌دهنده تأثیرگذاری اندازه شرکت حسابرسی می‌باشد، استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، هنگام تجزیه و تحلیل شرکت‌های حسابرسی شده می‌توانند این عامل را اثرگذار بر کارایی سود بانکها در نظر گیرند.

از نتایج این تحقیق می‌توان در تدوین آیین نامه راهبری بانک‌ها در ایران بهره برد. نتایج این تحقیق می‌تواند مورد توجه مجامع و هیئت مدیره‌های بانک‌ها جهت شناخت راهکارهای افزایش سطح عملکرد مالی و کارایی سود قرار گیرد و سرمایه‌گذاران می‌توانند با توجه به عوامل تأثیرگذار بر کارایی سود شرکت‌ها تصمیمات بهتری اتخاذ نمایند. همچنین پیشنهادهای زیر نیز قابل بیان است:

تقویت نظارت بانک مرکزی بر عملکرد بانک‌ها به گونه‌ای که باعث افزایش کارایی آنها شود.

مدیریت قوی نظارتی در هر یک از بانک‌های بورس اوراق بهادار تهران، می‌تواند جهت‌دهی صحیح اعطای اعتبارات به بخش خصوصی را فراهم آورده و به تخصیص بهینه منابع بانک کمک نماید.

نتایج مطالعه حاضر همانند برخی دیگر از مطالعات تجربی صورت گرفته، نشان می‌دهد که کارایی سود بانکها تحت تأثیر برخی مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی است. به عبارت دیگر، کارآمدی مدیریت ریسک، دارای عملکرد موافق چرخه‌ای است در حالی که این امر در رهنمودهای رایج شده توسط کمیته بال نادیده گرفته شده و در واقع توجهی به این عامل مهم در الزامات کفایت سرمایه‌ای کمیته بال دیده نمی‌شود. بنابراین لحاظ کردن این متغیرها در تدوین مقررات کفایت سرمایه، می‌تواند موجبات کارایی بیشتر این مقررات را فراهم آورد.

با توجه به نتایج این تحقیق جهت تحقیقات آتی پیشنهاد می‌گردد از سایر معیارهای کیفیت حسابرسی در پژوهش‌های انجام شده از قبیل بازدید حسابرسان مستقل شریک و مدیر ارشد از مراحل کار حسابرسی، اهمیت حق‌الزحمه حسابرسی برای مؤسسه حسابرسی، کارایی حسابرسی، کشف تحریفات با اهمیت، تضاد منافع، وجود قوانین و مقررات و مکانیزم بازار نیز استفاده گردد و قدرت توضیح‌دهندگی آن‌ها با اندازه شرکت حسابرسی و تخصص حسابرسان در تأثیرگذاری بر کارایی سود شرکت‌ها بررسی گردد.

باتوجه به نتایج حاصل از این پژوهش و مشخص شدن تأثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر سودآوری و عملکرد بانکها در برخی مدل‌ها، پیشنهاد می‌شود که سرمایه‌گذاران در هنگام اتخاذ تصمیم‌های تخصیص منابع، ترکیب سهامداران، ویژگیهای هیئت مدیره، حسابرسان و کمیته حسابرسان را هم به عنوان یکی از متغیرهای تصمیم در نظر داشته باشند.

مراجع:

- ۱- اسلامی بیدگلی، غلامرضا؛ کاشانی پور، محمد، ۱۳۸۳، مقایسه و ارزیابی روش های سنجش کارایی شعب بانک و ارائه الگوی مناسب، بررسی های حسابداری و حسابرسی، سال یازدهم، شماره ۳۸، صص ۲۷-۳.
- ۲- امیر یوسفی، خالد؛ حافظی، بار، ۱۳۸۵، کارایی در صنعت بانکداری: مطالعه موردی اندازه گیری کارایی در شبکه بانک های دولتی استان اصفهان، فصلنامه پژوهشی و سیاست های اقتصادی، شماره های ۳۹ و ۴۰، صص ۵۷-۲۷.
- ۳- تقوی، مهدی و لطفی، علی اصغر. (۱۳۸۵)، بررسی اثرات سیاست پولی بر حجم سپرده ها، تسهیلات اعطایی و نقدپنگی نظام بانکی کشور (طی ۱۳۸۲-۱۳۷۴)، پژوهشنامه اقتصادی، ۱(۲۰)، صص ۱۳۱-۱۶۶.
- ۴- حساس یگانه، یحیی. (۱۳۸۵)، حاکمیت شرکتی در ایران، مجله حسابرس، شماره ۳۲، صص ۳۲-۳۹.
- ۵- حساس یگانه، یحیی و باغومیان، رافیک. (۱۳۸۵)، نقش هیئت مدیره در حاکمیت شرکتی، نشریه حسابداری، شماره ۱۷۳، صص ۶۰-۶۵.
- ۶- ابریشمی، حمید؛ مهرآرا، محسن و آجرلو، مریم. (۱۳۸۷)، بررسی کارایی هزینه ای در نظام بانکی: مطالعه ی موردی بانک ملت، فصلنامه ی پژوهشنامه ی اقتصادی، ۱۹۷-۱۷۳.
- ۷- حسینی، سیدشمس الدین؛ عین علیان، محمد ابراهیم؛ سوری، امیررضا، ۱۳۸۸، اندازه گیری و کارایی پست بانک های استان های ایران و عوامل موثر بر آن، فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، سال نهم، شماره ۳۳، صص ۱۵۱-۱۲۵.
- ۸- اسماعیل زاده مقری، علی و احمدشعربافی، مهرداد. (۱۳۸۹)، افشای اطلاعات اختیاری و ارتباط آن با نرخ بازده سهام در شرکتهای سرمایه گذاری، مطالعات کمی در مدیریت، دوره ۱، شماره ۳، صص ۶۹-۸۲.
- ۹- حساس یگانه، یحیی و داداشی، ایمان. (۱۳۸۹)، تاثیر حاکمیت شرکتی بر تصمیمات حسابرسان درباره ریسک و برنامه ریزی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۲(۵)، صص ۳۹-۶۳.
- ۱۰- تقوی مهدی، احمدیان، اعظم و کیانوند، مهران. (۱۳۹۲)، تحلیلی بر تاثیر حاکمیت شرکتی بر ثبات سیستم بانکی کشورهای در حال توسعه (با تاکید بر شاخص مالکیت بانک ها)، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار (مطالعات مالی)، ۶(۱۹)، صص ۴۵-۶۶.
- ۱۱- حسن پور، محمد. (۱۳۹۲)، بررسی رابطه بین ارزش افزوده اقتصادی پالایش شده با معیارهای ارزیابی عملکرد در بانک های پذیرفته شده در بورس و اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشکده علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- ۱۲- رحیمیان، نظام الدین؛ محمدی، حمید؛ صالحی راد، معصومه، ۱۳۹۲، نقش ساز و کارهای حاکمیت شرکتی در عملکرد بانک ها، بررسی های حسابداری، دوره اول، شماره ۱، صص ۹۷-۱۱۹.
- ۱۳- سلیمانی امیری، غلامرضا؛ عباس زاده، سمانه و احدی دولت سر، راحله. (۱۳۸۹)، بررسی و تعیین کارایی بانکهای دولتی و خصوصی و عوامل موثر بر کارایی آنها، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۷(۲۸)، صص ۱۷۱-۱۹۶.
- ۱۴- عباسقلی پور، محسن. (۱۳۸۹)، عوامل موثر بر بهبود عملکرد بانک ها، مجله بانک و اقتصاد، شماره ۱۰۶، صص ۲۴-۳۵.
- ۱۵- منصف، عبدالعلی و نسرین، منصوری. (۱۳۸۹)، بررسی عوامل موثر بر حجم سپرده های بانکی (با تاکید بر نرخ سود اوراق مشارکت: ۱۳۶۷-۱۳۸۷)، ۱۷، صص ۶۹-۹۰.
- ۱۶- نامداری، روح انگیز؛ اقبالی، علیرضا؛ یوسفی، رضا، ۱۳۸۹، ارزیابی کارایی در بانک های دولتی ایران با استفاده از روش DEA، مجله مطالعات مالی، شماره هشتم، صص ۹۷-۱۲۱.
- ۱۷- نیک بخت، محمدرضا؛ سیدی الحسینی، هاشم، ۱۳۸۹، تاثیر ویژگی های هیئت مدیره بر عملکرد شرکت، مجله پیشرفت های حسابداری دانشگاه شیراز، دوره دوم، شماره اول، صص ۲۷۰-۲۵۱.
- ۱۸- محمودآبادی، حمید؛ غیوری مقدم، علی، ۱۳۹۰، رتبه بندی اعتباری از لحاظ توان مالی پرداخت اصل و فرع بدهی ها با استفاده از شیوه تحلیل پوششی داده ها، دانش حسابداری، ۲(۴)، صص ۱۴۵-۱۲۵.
- ۱۹- قاسمیه، رحیم؛ نعمت الهی، زعیمه، ۱۳۹۲، تاثیر سرمایه فکری بر کارایی درآمد در صنعت بانکداری ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی کاوش های مدیریت بازرگانی، سال پنجم، شماره ۱۰، صص ۱۷۴-۱۵۳.

- ۲۰- محمدپورزرنندی، محمدابراهیم؛ البرزی، محمود؛ حسین زاده، لطفی فرهاد و شهریاری مجید. (۱۳۹۲)، ارائه مدلی مبتنی بر خلق ارزش به منظور ارزیابی عملکرد مالی در بانک ها و موسسات مالی، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۲(۷)، ص ۱۱۵-۱۲۲.
- ۲۱- اولی، محمدرضا؛ قائمی اصل، مهدی؛ امین زادگان، سعیده و عظیمی، الناز، (۱۳۹۳)، تحلیل رابطه حاکمیت شرکتی و ارزش افزوده اقتصادی در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری مدیریت، ۷(۲۱)، ص ۵۹-۷۰.
- ۲۲- فتوحی، حسن. (۱۳۹۴)، تمرکز مالکیت، سرمایه فکری و عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- ۲۳- یوسف زاده، نرجس و عبدالرضا، اسعدی. (۱۳۹۴)، ارتباط کارآیی سود و هزینه با ارزش افزوده بانک ها، اولین کنفرانس بین المللی اقتصاد کاربردی و تجارت، تهران.
- ۲۴- وطن پرست، محمدرضا؛ بهتویی، حسین، ۱۳۹۵، بررسی ارتباط بین تمرکز مالکیت بانک با کفایت سرمایه نقدینگی در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش ملل، دوره اول، شماره ۶، صص ۱۶-۱.
- ۲۵- شاعر بیابانی؛ ستاره (صغری) رضی کاظمی، ساختار مالکیت (ترکیب سهامداری و تمرکز) و سیاست تقسیم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار سال ششم، زمستان ۱۳۹۲
- ۲۶- حسینی، سید شمس الدین؛ عین علیان، محمد ابراهیم؛ سوری، امیررضا، ۱۳۸۸، اندازه گیری کارایی پست بانک های استانهای ایران و عوامل مؤثر در آن، فصلنامه علمی پژوهشی وزارت علوم، شماره ۳۳ صفحه ۱۲۵
- ۲۷- علی نژاد ساروکلایی، مهدی، بحرینی، مریم، طاهری، آرزو، ۱۳۹۴، تاثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر رابطه بین سرمایه گذاران نهادی و مدیریت موجودی کالا، فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت دارایی و تامین مالی، سال سوم، بهار ۱۳۹۴، صفحه ۷۵
- 28- Aebi, V., Sabato, G., & Schmid, M. (2012). Risk management, corporate governance, and bank performance in the financial crisis. *Journal of Banking & Finance*, 36(12), 3213-3226.
- 29- Akhigbe, A. & McNulty, J. (2005). "Profit Efficiency Sources and Differences Among Small and Large U.S. Commercial Banks". *Journal of Economics and Finance*. Vol. 61, No. 8, pp. 631-299.
- 30- Al Manaseer, Mousa F., Riyad Mohamad Al – Hindawi and Mohamad Abdulrahim Al – Dahiyat , (2012), "The impact of corporate governance on the performance of Jordanian Banks", *European Journal of Scientific Research*, ISSN 1450 – 216X Vol.67 No.3(2012), PP. 349 – 359.
- 31- Andres, P., Vallelado, E., (2008). Corporate governance in banking: The role of board of directors, *Journal of Banking and Finance*, 32(12), 2570–2580.
- 32- Andries, A. M., Capraru, B., & Mutu, S. (2016). Corporate Governance and Efficiency in Banking: Evidence from Emerging Economies. Available at SSRN 2742493.
- 33- Ariff, M. & Can, L. (2008). "Cost and profit efficiency of Chinese banks: A non-parametric analysis". *China Economic Review*. Vol. 19, pp. 260-273.
- 34- Assaf, A.G, & Gillen, D. (1996). "Measuring the joint impact of governance form and economic regulation on airport efficiency". *European Journal of Operational Research*. 661 , 937–198.
- 35- Bader, M. K., Shamsher, M. Ariff, M. & Taufiq, H. (2008). "Cost, Revenue and Profit Efficiency of Islamic Versus Conventional Banks: International Evidence Using Data Envelopment Analysis". *Islamic Economic Studies*. 15 (2). 23-76.
- 36- Barth, J., Caprio, G., Levine, R. (2004). Bank Regulation and Supervision: What works best? *Journal of Financial Intermediation*, 13: 205-248.

- 37- Bauer, P.W., Berger, A.N., Ferrier, G. and Humphrey, D. (1998), Consistency conditions for rehaultry analysis of financila instiutionbs a comparison, jorunal of econics and busibess.
- 38- Bebchuk, L., Spamann, H. (2010). Regulating banker's pay. Georgetown Law Review, 98: 247-287.
- 39- Beltratti, A., Stulz, R. (2012). The credit crisis around the globe: Why did some banks perform better? Journal of Financial Economics, 105(1): 1-17.
- 40- BUSSE, JEFFREY A., GOYAL, AMIT, and WAHAL, SUNIL, (2010), " Performance and Persistence in Institutional Investment Management" The Journal of Finance ,Vol. LXV, NO.2 .
- 41- Can, L. and Ariff, M. (2004), Cost and Profit Efficiency of Australian banks a non-parametric approach, .Department of accounting and finance Monash University, 20:1-30.
- 42- Caprio, G., Laeven, L., Levine, R. (2007). Governance and bank valuation. Journal of Financial Intermediation, 16(4): 584-617.
- 43- De Haan, J., Vlahu, R. (2015). Corporate governance of banks: A survey. Journal of Economic Surveys. Forthcoming, doi:10.1111/joes.12101.
- 44- Delis, M. D.; Fillipaki, A. K. & Staikouras, C. K. (2008). "Evaluating Cost and Profit Efficiency: A Comparison of Parametric and Nonparametric Methodologies". MPRA. pp. 9-27.
- 45- Diamond, D.W., Rajan, R.G. (2009). The credit crisis: Conjectures about causes and remedies. American Economic Review, 99(2): 606-610.
- 46- Ermina, Papanikolaou and Patsi Maria, (2010), "Corporate governance and bank performance", International Hellenic University.
- 47- Htay, Sheila Nu Nu,(2012), " Better Boards Towards Higher Profotability", World Review of Business Research, Vol.2. No.2.March 2012, Pp.149-163.
- 48- Imam, M.O. and Malik, M. (2007), Firm performance and Corporate Governance through Ownership Structure: Evidence from Bangladesh Stock Market, International Review of Business Research Papers, Vol. 3, No.4, pp. 88-110.
- 49- Isik, I. & Hassan, M. K. (2002). "Cost and Profit Efficiency of the Turkish Banking Industry: An Empirical Investigation". The Financial review.Vol. 87, pp. 617-280.
- 50- Kirkpatrick, G. (2009). The Corporate governance lessons from the financial crisis. OECD Financial Market Trends, 1: 1-30.
- 51- Kommunuri, J., Jandug, L., & Vesty, G. (2014). Risk Management, Board Effectiveness and Firm Value: Evidence from S&P/Asx200 Companies. Board Effectiveness and Firm Value: Evidence from S&P/Asx200 Companies (December 22, 2014).
- 52- Levine, R. (2004). The corporate governance of the banks: A concise discussion of concepts and evidence. Working Paper, World Bank Policy Research.
- 53- Peni, E., & Vähämaa, S. (2012). Did good corporate governance improve bank performance during the financial crisis?. Journal of Financial Services Research, 41(1-2), 19-35.
- 54- Sakawa, H., & Watanabel, N. (2011). Corporate board structures and performance in the banking industry: evidence from Japan. Available at SSRN 1786200.
- 55- Shlrifer, A. and Vishny, R.W. (1997), A Survey of Corporate Governance",The Journal of Finance,vol. 52, no .2, pp 37-83.
- 56- Srairi, S. A. (2010). "Cost and profit efficiency of conventional and Islamic banks in GCC countries". J. Prod Anal. Vol. 34, pp. 45-62.

57- Tandelilin, Eduardus .Kaaro, Hermeindito. Mahadwartha, PutuAnom, Supriyatna, (2007), "Corporate Governance, Risk Management, and Bank Performance: Does Type of Ownership Matter?"Final Report of an EADN Individual Research Grant Project, Eadn Working Paper No.34.

58- W AI-Chung Lo and Michael C.M.NG (2009),"Banking reform and corporate Governance",The Chinese Economy, Vol.42, no.5, September- octobr 2009,pp.21-39.

59- Wen, Wen, (2010), "ownership structure and bank performance in China: Does Ownership concentration Matter?", Unoversity of Barcelona, Department of Business Administration.

60- Yeh, C.P., Wang, K.M., & Chai, K.C. (6191). "Measuring the efficiency of securities companies by corporate governance in a financial holding and non-financial holding system". Expert Systems with Applications. 87, 4671–4679.